

Sygn. VPa 22/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Piotrkowie Trybunalskim,

Wydział V w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Marczyńska

Sędziowie: SSO Agnieszka Leżańska

SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Marcelina Machera

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa R. H.

przeciwko Zespołowi Szkół (...) w B., Kuratorium (...) w Ł. i Powiatowi (...)

o uchylenie oceny

na skutek apelacji powoda R. H. od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie IV Wydziału Pracy z dnia 14 października 2014r. sygn. IV P 109/13

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie przed Sądem Rejonowym w Bełchatowie IV Wydziałem Pracy i sprawę przekazuje do rozpoznania Sądowi Okręgowemu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P.jako właściwemu rzeczowo i miejscowo do jej rozpoznania.

Sygn. akt VPa 22/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 14 kwietnia 2013 roku powód R. H. w skierowanym do pozwanych: Zespołu Szkół (...) w B., Kuratorium (...) w Ł. oraz przeciwko Powiatowi (...) wniósł o ustalenie wyrokiem, że cząstkowa ocena pracy R. H. dyrektora Zespołu Szkół (...) w B. dokonana przez (...) Kuratora Oświaty w dniu 31 maja 2010 roku jest niezgodna z art. 6a ust 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela oraz § 8 ust 5 w zw. z § 3 ust 3 oraz § 5 ust. 1 i 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2000 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego. Nadto wniósł o uchylenie „Cząstkowej oceny pracy R. H. dyrektora Zespołu Szkół (...) w B. dokonanej przez (...) Kuratorium (...) w dniu 31 maja 2010 roku w całości.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że jest zatrudniony w pozwanym Zespole Szkół (...) w B. w charakterze nauczyciela dyplomowanego.

W okresie poczynając od 1 września 2007 roku do dnia 31 maja 2010 roku zajmował stanowisko Dyrektora pozwanego Zespołu Szkół (...) w B..

Po odwołaniu z funkcji Dyrektora Zespołu Szkół (...) powziął wiadomość o fakcie istnienia i wydania przez (...) Kuratora Oświaty w Ł. „Częstkowej oceny pracy R. H. dyrektora Zespołu Szkół (...) (...) B. ”

W jego zdaniem przedmiotowa ocena dokonana przez (...) Kuratora Oświaty w Ł. niezgodnie z przepisami art.6 a ust 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1983 roku Karta Nauczyciela oraz § 8 ust 2 w związku z § 3 ust 2 oraz ust 3 oraz § 5 ust. 1 2,3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 lutego 2000 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz skład i sposobu powołania zespołu orzekającego. Zgodnie z przepisem art. 6 a ust. 6 ustawy Karta Nauczyciela „Ocena pracy dyrektora szkoły oraz nauczyciela, któremu czasowo powierzano pełnienie obowiązków dyrektora szkoła dokonuje organ prowadzący szkołę w porozumieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny. Nadto podniósł, że nie został poinformowany o sporządzeniu przez (...) Kuratora Oświaty „częstkowej oceny pracy R. H. dyrektora Zespołu Szkół (...) w B., nie zapoznał z projektem te oceny. Nadto (...) Kurator Oświaty nie umożliwił udziału przedstawiciela wskazanej przez powoda organizacji związkowej przy zapoznawaniu z projektem oceny i wysłuchania uwag powoda, nie otrzymał do chwili obecnej oryginału karty oceny pracy.

W odpowiedzi na pozew pozwany Zespół Szkół (...) wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu swojego stanowiska nie kwestionował sporządzenie przez Kuratorium (...) w Ł. oceny pracy powoda R. H., która do Starostwa wpłynęła w dniu 7 czerwca 2010 roku jednakże nie została wykorzystana do dalszego stadium procesu oceniania dyrektora szkoły a procedura dotycząca trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela wskazana w Karcie Nauczyciela oraz w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2000 roku nie została wdrożona. Nadto podniósł, że powództwo o ustalenie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem może ono dotyczyć ustalenia istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa w sytuacji, gdy powód ma w tym interes prawny. W przedmiotowej sprawie żądanie pozwu zawarte w pkt 1 nie można uznać za żądanie ustalenia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Bezsprzecznym jest, że powód nie ma interesu prawnego w rozumieniu art. 189 kpc do takiego żądania skoro ocena nie była podstawą odwołania powoda z funkcji dyrektora szkoły.

W odpowiedzi na pozew z dnia 2 maja 2013 roku pozwany Powiat (...) w B. wniósł o odrzucenie pozwu i zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu swojego stanowiska działający w imieniu tego pozwanego pełnomocnik podniósł, że powód wniósł o uchylenie przez sąd „Częstkowej oceny pracy dyrektora (...) nr(...) w B. dokonanej przez (...) Kuratorium (...) z dnia 31 maja 2010 roku nie podając podstawy prawnej swojego żądania. W jego ocenie ustalenie ważności i zgodności z obowiązującymi przepisami ocena pracy dokonywanych w stosunku do nauczycieli jedynie właściwa jest procedura administracyjna. Dochodzenie tego typu roszczeń na drodze postępowania sądowego jest niedopuszczane i na podstawie art. 199 § 1 kpc podlega odrzuceniu.

Na rozprawie w dniu 16 maja 2013 roku działający w imieniu pozwanego Kuratorium (...) w Ł. przyłączył się do stanowiska zawartego w odpowiedzi na pozew złożonej przez Powiat (...) wnosząc o jego odrzucenie.

W piśmie z dnia 23 maja 2013 roku w odpowiedzi na złożone przez pozwanych Zespół Szkół (...) w B. powód podniósł, że działający jego imieniu pełnomocnik podniósł, że pominął całkowicie treść § 8 ust 3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopad 2000 roku, że do oceny częstkowej stosuje się odpowiednie § 2-5 Rozporządzenia. Wbrew stanowisku pozwanego dokonana przez kuratora oświaty ocena pracy powoda nie jest dokonywana w ramach postępowania administracyjnego i nie przybiera formy decyzji, co stwierdził m. im WSA w Warszawie w wyroku z dnia 7 grudnia 2005 roku II SA/Wa 1535/05. Odnosząc się zaś do odpowiedzi na pozew pełnomocnika Powiatu (...) w B. powód podniósł, że jako osoba niezastąpiona przez profesjonalnego pełnomocnika nie jest zobowiązany do wskazywania podstawy prawnej żądania. Obligatoryjne elementy pozwu zostały wskazane w art. 187 kpc. Twierdzenie pełnomocnika pozwanego Powiatu, iż do ustalenia ważności i zgodności z obowiązującymi przepisami oceny pracy dokonywanej w stosunku do nauczycieli jedynie właściwa jest procedura administracyjna nie zostały poparte żadnymi argumentami prawnymi, mimo, że odpowiedz na pozew został sporządzona przez profesjonalnego pełnomocnika. Nie wskazując żadnych podstaw prawnych, na których pełnomocnik opał swoje twierdzenie dają podstawę do stwierdzenia, że są one gołosłowne.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 października 2014 roku wydanym w sprawie IVP 109/13 Sąd Rejonowy w Bełchatowie IV Wydział Pracy po rozpoznaniu w dniu 30 września 2014 roku oddalił powództwo nie obciążając powoda R. H. na rzecz pozwanych: Powiatu (...), Zespołu Szkół (...) w B., Kuratorium (...) w Ł. zwrotem kosztów zastępstwa procesowego przejmując na rzecz Skarbu Państwa (Kasa Sądu Rejonowego w Bełchatowie) nieuiszczony wpis sądowy.

Podstawę powyższego wyroku stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego:

Powód R. H. jest nauczycielem Zespołu Szkół (...) w B.. Na stanowisko dyrektora tego zespołu został powołany w 2007 roku.

Pismem z dnia 22 kwietnia 2010 roku Kuratorium (...) w Ł. delegatura w P. zwróciła się do Starosty (...) o dokonanie oceny Dyrektora Szkół Ponadgimnazjalnych Nr (...) w B.

Pismami z dnia 27 kwietnia 2010 roku Starostwo Powiatowe w B. zwróciło się do:

-Kuratorium (...) w Ł. Delegatura w P.;

- (...) w B.;

- Związku (...) w B.;

- Rady Szkoły przy Zespole Szkół (...) w B. o wydanie opinii w zakresie współpracy z Dyrektorem R. H., a do R. H. o dokonanie samoceny

Pismem z dnia 10 maja 2010 roku Związek (...) dokonał oceny współpracy z dyrektorem.

Pismem z dnia 18 maja 2010 roku (...) Kurator Oświaty w Ł. zawarł wniosek o odwołanie R. H. ze stanowiska dyrektora Zespołu Szkół (...) w B.. W uzasadnieniu swojego stanowiska (...) Kurator Oświaty podniósł, że w dniach 15-23 stycznia 2009 roku w Zespole Szkół (...) w B. została przeprowadzona wizytacja mająca na celu dokonane oceny warunków i efektów pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły. W wyniku podjętych czynności został sporządzony arkusz wizytacji wskazujący szczegółowe stwierdzone uchybienia. W dniu 26 stycznia 2010 roku przeprowadzono kontrolę w zakresie realizacji zaleceń powizytacyjnych. W konsekwencji stwierdzono, że dyrektor R. H. nie usunął uchybień wskazanych przez (...) Kuratora Oświaty. Skutkowało to złożeniem przez (...) Kuratora Oświaty wniosku o odwołanie R. H. ze stanowiska Dyrektora. Powyższy wniosek został sporządzony przez (...) Kuratora Oświaty d. J. K..

Powyższe pismo wpłynęło do Starostwa (...) w dniu 21 maja 2010 roku.

Pismem z dnia 24 maja 2010 roku (...) Zespołu Szkół (...) dokonał oceny współpracy z dyrektorem.

Pismem z dnia 28 maja 2010 roku (...) Związek Zawodowy (...) w B. (...) Zespołu Szkół dokonał oceny współpracy z dyrektorem.

Pismem z dnia 28 maja 2010 roku, które wpłynął do Starostwa Powiatowego w B. powód R. H. dokonał samooceny swojej pracy.

Uchwałą z dnia 31 maja 2010 roku Zarząd Powiatu w B. odwołał R. H. z zajmowanego stanowiska dyrektora Zespołu Szkół w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia. Jako przyczynę wskazał wiążący wniosek (...) Kuratora Oświaty.

Dnia 31 maja 2010 roku Kuratorium (...) w Ł. Delegatura w P. dokonało oceny cząstkowej pracy dyrektora R. H.. Przedmiotowej oceny cząstkowej dokonywał (...) Kurator Oświaty dr. J. K..

Powyższe pismo wpłynęło do Starostwa w czerwcu 2010 roku

Pismami z dnia 14 czerwca 2010 roku kierowanymi do:

-Kuratorium (...) w Ł. Delegatura w P.;

- (...) w B.;

- Związku (...) w B.;

- Rady Szkoły przy Zespole Szkół (...) w B.;

- R. H. organ prowadzący poinformował wyżej wymienione organy o tym, że odstępuje od dokonania oceny R. H. wobec odwołania go ze stanowiska Dyrektora Zespołu Szkół (...) w B..

Wyrokiem z dnia 22 maja 2012 roku tutejszy Sąd Rejonowy oddalił powództwo powoda o dopuszczenie do pracy, dodatek funkcyjny i odszkodowanie

Powyższe orzeczenie zostało utrzymane w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim.

W dniu 13 grudnia 2010 roku Komisja Dyscyplinarna wydała orzeczenie o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego wobec R. H. uwzględniające jego w tym zakresie wnioski wobec przedawnienia się zarzutów w piśmie Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 8 listopada 2010 ((...)(...) (...) / (...) w którym zarzucano powodowi naruszenie art. 6 Karty Nauczyciela polecające na uchybienia godności i obowiązkom nauczyciela przez:

-niewłaściwą organizację zajęć lekcyjnych powodujących obniżenie obowiązkowego wymiaru godzin raz brak realizacji przez uczniów (...) Szkoły Zawodowej i Technikum (...) (wchodzącego w skład Zespołu) przedmiotów budowlanych i mechanicznych w wymiarze przewidzianym ramowym planem nauczania i zatwierdzonym przez organ prowadzący w roku szkolnym 2009/2010 arkuszem organizacyjnym,

-niezapewnienie uczniom bezpiecznych warunków nauki poprzez częste zwalnianie uczniów z pierwszych i ostatnich lekcji ujętych w tygodniowym planie zajęć, powierzenie nadmiernej liczby uczniów opiece jednego nauczyciela oraz opieszałość w realizacji wydawanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz Kuratorium (...) w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w roku szkolnym 2009/2010;

-nierespektowanie kompetencji Rady Pedagogicznej w organizowaniu zebrań Rady Pedagogicznej w okresie od marca 2009 roku do maja 2010 roku;

- utrudniania powołania rady szkolnej na wniosek (...) w okresie od 25 czerwca 2008 roku do 22 kwietnia 2010 r. poprzez nieuzasadnioną zwłokę w rozpatrywaniu wniosku (...) oraz nieuzasadnione wydłużania terminów przeprowadzania wyborów członków mającej powstać Rady Szkoły.

Powyższe okoliczności w ocenie Sądu Rejonowego nie budzą wątpliwości, albowiem jak stwierdził Sąd I instancji zostały ustalone w oparciu o niekwestionowane dokumenty w postaci akt osobowych w tym aktu powołania powoda na stanowisko dyrektora, uchwały Zarząd Powiatu w B. z dnia 31 maja 2010 roku o odwołaniu R. H. z funkcji dyrektora Szkoły, oceny częściowej dokonanej przez Kuratorium oświaty sporządzonej na polecenie organu założycielskiego oraz złożonego przez powoda orzeczenia dyscyplinarnego. Okoliczności te nie budziły wątpliwości Sądu I instancji, a nadto zostały potwierdzone w tej części, zeznaniami przesłuchanego w charakterze strony powoda. Takiej wiarygodności Sąd Rejonowy odmówił natomiast zeznaniom powoda w części dotyczącej okoliczności, iż organ założycielski i Kuratorium oświaty wykorzystywali do innych celów ocenę częściową dokonaną przez ten organ, datowana na dzień 31 maja 2010 roku. Sąd Rejonowy wskazał nadto, że wszechstronna analiza uzasadnienia Komisji Dyscyplinarnej rzeczonego orzeczenia nie potwierdziła wersji przedstawianej przez powoda. Przedmiotowe orzeczenie stanowi zdaniem Sądu Rejonowego powtórzenie zarzutów, jakie zostały podniesione w związku z wnioskiem o podjęcie wobec powoda postępowania dyscyplinarnego i jedynie potwierdza akceptację zarzutów przedstawionych w tym

postępowaniu przez powoda. W konkluzji Sąd Rejonowy stwierdził, że wszystkie wskazane powyżej okoliczności rzutują w sposób bezpośredni na zarzuty podnoszone w niniejszym postępowaniu.

Przy tak ustalonym, stanie faktycznym Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że złożone przez powoda powództwo jako niezasługujące na uwzględnienie podlega oddaleniu.

Zgodnie z przytoczona przez Sąd Rejonowy treścią art.189 k.p.c.: powództwo o ustalenie jest dopuszczalne wtedy, gdy powód żąda ustalenia istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego i gdy ma w takim ustaleniu interes prawny. Decydujące znaczenie należy przypisać interesowi prawnemu, gdyż bez jego istnienia nie jest możliwe ustalenie prawa lub stosunku prawnego.

W przywołanym przez Sąd I instancji piśmiennictwie wskazano, że interes prawny, to interes dotyczący szeroko rozumianych praw i stosunków prawnych, który z reguły występuje wtedy, gdy istnieje niepewność tego prawa lub stosunku prawnego, wynikająca z przewidywanego lub uzewnętrznionego ich kwestionowania (por. T. Rowiński: Interes prawny w procesie i w postępowaniu nieprocesowym, Warszawa 1971 rok, s. 22).

Kontynuując swój wywód Sąd Rejonowy podniósł, że istnienie interesu prawnego jest kwestionowane w tych sytuacjach, w których występuje równocześnie także inna forma ochrony praw powoda. Tym samym możliwość wytoczenia powództwa o zasądzenie wyklucza po stronie powoda istnienie interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie naruszonego prawa lub stosunku prawnego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 1965 roku, w sprawie sygn. akt II CR 266/64, OSPiKA z 1966 roku, nr 6-8, póż. 166). W ocenie Sądu Rejonowego w przedmiotowej sprawie zgodnie ze stanowiskiem pozwanych nie wykazał istnienia interesu prawnego. W myśl Wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 2014-05-23, LEX nr 1477017 interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest obiektywnie (czyli rzeczywiście istniejąca), a nie tylko hipotetyczną (czyli w subiektywnym odczuciu strony) potrzeba prawna uzyskania wyroku odpowiedniej treści, występująca wówczas, gdy powstała sytuacja rzeczywistego naruszenia, albo zagrożenia naruszenia określonej sfery prawnej. Interes prawny występuje wtedy, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, a jednocześnie interes ten nie podlega ochronie w drodze innego środka. Z kolei brak interesu prawnego, jako przesłanki powództwa z art. 189 k.p.c. zachodzi wówczas, gdy strona nie ma jakiegokolwiek potrzeby ustalania stosunku prawnego lub prawa, gdyż jego sfera prawna nie została ani naruszona, ani zagrożona przez pozwanego. Istnienie interesu prawnego w sprawie o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa nie decyduje wprost o zasadności powództwa, a jedynie warunkuje możliwość badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda, że dany stosunek prawny lub prawo istnieje lub nie istnieje. Brak wykazania interesu prawnego skutkuje oddaleniem powództwa a limine (I ACa 1429/13 wyrok s.apel. w Łodzi 2014-04-29 LEX nr 1466842). Natomiast zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zawartego w wyroku z dnia 24 kwietnia 2014 roku wydanego w sprawie III CSK 182/13 LEX nr 1489251 istnienie interesu prawnego należy więc traktować jako materialnoprawną przesłankę roszczenia przewidzianego w art. 189 k.p.c., który jest kategorią obiektywną i musi być wykazany przez powoda. Roszczenie przewidziane w art. 189 k.p.c. nie służy ustaleniu przez sąd treści normy prawnej przez dokonanie wiążącej wykładni przepisu określającego prawa i obowiązki powoda. Nie służy również wskazaniu przez sąd powodowi drogi prawnej służącej realizacji jego uprawnienia przewidzianego w określonym przepisie.

W przedmiotowej sprawie powód R. H. wniósł o ustalenie, że „częstkowa ocena jego pracy jako dyrektora Szkół Ponadgimnazjalnych nr (...) w B. dokonana przez (...) Kuratora Oświaty w dniu 31 maja 2010 roku jest niezgodna z art. 6 a ust 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karty Nauczyciela oraz § 8 ust 5 w związku z § 3 ust 3 oraz § 5 ust. 1,2,3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2000 roku z dnia 2 listopada 2000 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego. Przedmiotem, więc niniejszego postępowania jest rzekomo nadanie biegu wydanej w dniu 31 maja 2010 roku przez kuratorium oświaty częstkowej oceny pracy powoda jako dyrektora Zespołu Szkół (...) w B.. W myśl przepisów ustawy karta nauczyciela praca nauczyciela oceniana jest w dwojakim trybie: "zwykłej" oceny, na podstawie art. 6a KN stosowanej wobec wszystkich nauczycieli oraz oceny dorobku

zawodowego, dokonywanej na podstawie art. 9c ust. 6 KN w stosunku do nauczycieli ubiegających się o uzyskanie wyższego stopnia awansu zawodowego. W przypadku tej pierwszej obecnie obowiązujące przepisy nie przewidują dokonywania obowiązkowej oceny w sztywno ustalonych okresach. Zasadą jest natomiast ocenianie nauczyciela na wniosek uprawnionego podmiotu lub z inicjatywy dyrektora szkoły.

Lista podmiotów uprawnionych do wnioskowania o dokonanie oceny pracy nauczyciela jest obszerna. Przede wszystkim powyższe prawo służy samemu zainteresowanemu, a oprócz tego: radzie szkoły, radzie rodziców, organowi prowadzącemu szkołę i organowi nadzoru pedagogicznego. Rada pedagogiczna nie jest organem uprawnionym do składania wniosku o dokonanie oceny pracy nauczyciela. Jeżeli jednak w danej szkole nie została powołana rada szkoły, jej zadania - zgodnie z art. 52 ust. 2 u.s.o. - wykonuje rada pedagogiczna. Dotyczy to w tym przypadku również prawa wnioskowania o dokonanie oceny pracy nauczyciela.

Kontynuując swój wywód Sąd Rejonowy podniósł, że dokonując oceny pracy dyrektorów, właściwym jest stosowanie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2000 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz. U. Nr 98, poz. 1066 z późn. zm.), dostosowane rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lipca 2009 roku, zmieniającym rozporządzenie w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz. U. Nr 123, poz. 1022), do zmian wprowadzonych nowelą z dnia 19 marca 2009 roku w zakresie kompetencji do ustalania oceny pracy dyrektora.

Zgodnie z art. 6a ust. 7 KN, przed dokonaniem oceny pracy dyrektora szkoły obowiązkowe jest zasięgnięcie opinii rady szkoły oraz opinii zakładowych organizacji związkowych działających w tej szkole. Opinie te powinny być wyrażone na piśmie. Trzeba w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, iż ustawodawca podkreślił, że właściwą do wyrażenia opinii w procesie ustalania oceny pracy dyrektora jest zakładowa organizacja związkowa "działająca w szkole". W przypadku gdy regulacje statutowe danego związku zawodowego przewidują wykonywanie zadań organizacji zakładowej przez organizację międzyszakładową, ta ostatnia będzie uprawniona do wyrażenia opinii o dyrektorze szkoły, jeżeli "działa w szkole", tj. ma w niej swoich członków (art. 34 u.z.z.)

Przed ostatecznym ustaleniem oceny pracy nauczyciela dyrektor szkoły jest obowiązany natomiast zapoznać nauczyciela z projektem oceny oraz wysłuchać jego uwag i zastrzeżeń (art. 6a ust. 8 KN).

Dyrektorowi nie przysługuje odwołanie składane do organu wyższego stopnia, lecz wniosek o ponowne ustalenie oceny pracy, składany bezpośrednio do organu, który ustalił ocenę. Wniosek ten jest, zatem środkiem pozbawionym cechy dewolutywności (składa się go bowiem do tego samego organu, który ustalił ocenę w pierwszej instancji), jednak niweluje to w pewnym stopniu fakt, że wymieniony organ nie rozpatruje wniosku samodzielnie, ale powołuje w tym celu zespół oceniający i właśnie ten zespół rozpatruje wniosek i dokonuje ponownej oceny (ustala nową ocenę lub podtrzymuje poprzednią). Ocena ustalona przez zespół jest ostateczna, tj. nie przysługuje od niej odwołanie. Skład zespołu oceniającego określa wspomniane wcześniej rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2000 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego.

Ocenę pracy dyrektora szkoły ustala się z uwzględnieniem ocen cząstkowych ustalanych przez organ prowadzący szkołę i organ nadzoru pedagogicznego, przy czym oceny cząstkowej w zakresie:

- 1) realizacji zadań wymienionych w art. 4 i 39 ust. 1 pkt 2 i 7 u.s.o. oraz w art. 7 ust. 2 pkt 1 i art. 42 ust. 2 KN - dokonuje organ nadzoru pedagogicznego;
- 2) realizacji zadań wymienionych w art. 39 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 u.s.o. oraz w art. 7 ust. 2 pkt 5 KN - dokonuje organ prowadzący szkołę;

3) realizacji zadań wymienionych w art. 39 ust. 1 pkt 1, 3, 4 i 6 u.s.o. i w art. 6 oraz 7 ust. 2 pkt 2-4 KN - dokonuje organ nadzoru pedagogicznego w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę, jeżeli organ prowadzący szkołę nie sprawuje nadzoru pedagogicznego.

Organ prowadzący szkołę ocenia samodzielnie pracę dyrektora szkoły w zakresie:

- 1) dysponowania środkami określonymi w planie finansowym szkoły oraz ich prawidłowego wykorzystywania;
- 2) organizowania administracyjnej, finansowej i gospodarczej obsługi szkoły;
- 3) wykonywania zadań kierownika zakładu pracy;
- 4) zapewniania odpowiednich warunków organizacyjnych do realizacji zadań dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych.

Organ nadzoru pedagogicznego samodzielnie dokonuje oceny pracy dyrektora szkoły w zakresie:

- 1) sprawowanego przez dyrektora nadzoru pedagogicznego;
- 2) współdziałania ze szkołami wyższymi oraz zakładami kształcenia nauczycieli w organizacji praktyk pedagogicznych;
- 3) dydaktycznego i wychowawczego poziomu szkoły;
- 4) zapewniania nauczycielom pomocy w realizacji ich zadań oraz ich doskonaleniu zawodowym.

Wspólnej ocenie obydwu organów podlega:

- 1) kierowanie działalnością szkoły i reprezentowanie jej na zewnątrz;
- 2) sprawowanie opieki nad uczniami oraz tworzenie im warunków harmonijnego rozwoju psychofizycznego;
- 3) realizowanie przez dyrektora szkoły obowiązków nauczyciela określonych w art. 6 KN;
- 4) realizacja uchwał rady pedagogicznej i rady szkoły, mających stanowiący charakter;
- 5) tworzenie warunków do rozwijania samorządnej i samodzielnej pracy uczniów i wychowanków;
- 6) przestrzeganie przepisów dotyczących oceny pracy nauczycieli;
- 7) wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów szczególnych.

Podstawą oceny pracy dyrektora szkoły powinny być uwagi i spostrzeżenia osób sprawujących w imieniu organu prowadzącego nadzór ogólny nad szkołą oraz spostrzeżenia wizytatora nadzorującego szkołę.

Uzyskanie negatywnej oceny pracy w trybie określonym w art. 6a KN stanowi podstawę rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem zatrudnionym na podstawie mianowania bądź umowy o pracę na czas nieokreślony z końcem miesiąca, w którym upływa 3-miesięczne wypowiedzenie, licząc od otrzymania przez nauczyciela negatywnej oceny pracy (art. 23 ust. 1 pkt 5 i art. 23 ust. 2 pkt 5 oraz art. 27 ust. 3 KN). Pomimo iż od ustalonej oceny pracy nauczyciel nie może odwoływać się do sądu pracy, ocena ta może jednak zostać poddana kontroli sądu, jeżeli jest przyczyną rozwiązania stosunku pracy . W wyroku z dnia 29 czerwca 2000 roku, I PKN 710/99, OSNP 2002, nr 1, poz. 6, Sąd Najwyższy uznał, że "sąd pracy rozpatrujący powództwo nauczyciela o przywrócenie do pracy kontroluje prawidłowość i rzetelność negatywnej oceny pracy nauczyciela zatrudnionego na czas nieokreślony jako przesłanki rozwiązania umowy o pracę na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 6a i 27 ust. 3 ustawy [...] Karta Nauczyciela". Podobnie Sąd Najwyższy orzekł we wcześniejszym wyroku z dnia 9 grudnia 1998 roku, I PKN 500/98, OSNP 2000, nr 3, poz. 106. Taka ocena dokonana została przy rozpoznaniu wniosku powoda w sprawie o

przywrócenie do pracy, które to powództwo zostało rozstrzygnięte w prawomocnym orzeczeniu tegoż sądu w sprawie IV P 214/10. Prawny charakter postępowania dotyczącego ustalenia oceny pracy nauczyciela stał się m.in. przedmiotem oceny Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który w wyroku z dnia 7 grudnia 2005 roku, II SA/Wa 1535/05, LEX nr 187387, stwierdził, że "ocena pracy nauczyciela nie jest dokonywana w ramach postępowania administracyjnego i nie przybiera procesowej formy decyzji. Znana prawnu pracy czynność oceniania ma zatem charakter wewnętrznego postępowania pracodawcy". W wyroku WSA w Warszawie z dnia 29 października 2007 roku, I SA/Wa 1410/07, LEX nr 418989, sąd podkreślił, że wymogi, o których mowa w art. 6a ust. 7 i 8 KN, powinny odnosić się tylko do końcowej oceny pracy zawierającej stwierdzenie uogólniające, sporządzonej na karcie oceny pracy, od której przysługuje dyrektorowi wniosek o ponowne ustalenie jego oceny (art. 6a ust. 9 pkt 2 i ust. 10 KN). Dokonanie oceny częściowej przez organ prowadzący szkołę jest bowiem jednym ze wstępnych stadiów procesu oceniania dyrektora szkoły przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny, poprzedzającym czynności, o których mowa w art. 6a ust. 7 i 8 KN. Natomiast Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach w wyroku z dnia 2 października 2008 roku, II SA/Ke 490/08, LEX nr 519096, przypomniał, że organ prowadzący szkołę nie posiada kompetencji do samodzielnego, z całkowitym pominięciem udziału organu nadzoru pedagogicznego.

Analiza przedmiotowych akt zdanem Sądu Rejonowego ponad wszelką wątpliwość wykazała, iż powodowi nie doręczono przedmiotowej oceny bowiem w dniu 14 czerwca 2010 roku organ prowadzący odstąpił od dokonywania oceny częściowej powoda jako dyrektora, zawiadamiając o tym poszczególne jednostki o dokonanie oceny częściowej do których zwrócił się. To w ocenie Sądu I instancji skutkuje uznaniem, że ocena częściowa z dnia 31 maja 2010 roku wobec podjętej tegoż samego dnia uchwały Zarządu Powiatu o odwołaniu powoda z funkcji dyrektora nie nabiera żadnego znaczenia prawnego, mimo że faktycznie została sporządzona. Nie potwierdziły się również zarzuty powoda, w których podnosił wykorzystanie przedmiotowej oceny przez rzecznika Dyscyplinarnego. Zarówno uzasadnienie wniosku skierowanego do Komisji Dyscyplinarnej jak również orzeczenie dyscyplinarne nie zawiera zapisów, że Komisja Dyscyplinarna miała styczność z przedmiotową oceną i że brała je pod uwagę. Okoliczności te dały Sądowi Rejonowemu podstawę do przyjęcia, iż pomimo tego, że przedmiotowa ocena została dokonana, to w świetle decyzji organu prowadzącego nie została wzięta pod uwagę w postępowaniu dyscyplinarnym wytoczonym przeciwko powodowi, co nie naraża powoda w żaden sposób na to, że kiedykolwiek zostanie wykorzystana, tym bardziej, że poczynając od 31 maja 2010 roku powód nie pełni funkcji dyrektora. Takie działanie potwierdza zdaniem Sądu Rejonowego brak interesu prawnego powoda do wytoczenia niniejszego postępowania.

Mając te okoliczności na uwadze Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji orzeczenia.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód - reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika radcę prawnego, zaskarżając je w części, tj. w zakresie oddalającym powództwo (pkt 1), zarzucając zaskarżonemu wyrokowi :

1. nierozpoznanie istoty sprawy;

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sadu z treścią zebranego w sprawie materiału wskutek naruszenia przepisu postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie - art. 233 § 1 i 2 KPC poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób nieszczęstrony, bowiem z pominięciem:

- wniosku dowodowego powoda zawartego w piśmie z dnia 22 maja 2013 r. w zakresie zwrócenie się przez Sąd do Ministra Edukacji Narodowej o nadesłanie korespondencji od Kuratora Oświaty w Ł. z dnia (...) Nr (...). (...). (...).(...) kierowanej do Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sprzeciwu kuratora oświaty w zakresie przyznania powodowi medalu edukacji narodowej i dopuszczenie dowodu z tej korespondencji, że kurator oświaty wykorzystywał niezgodną z prawem opinię częściową pracy powoda w korespondencji z Ministrem Edukacji Narodowej,

- protokołu rozprawy głównej ze sprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim - VII Wydziałem Karnym za sygn. akt VII K 1088/10 i dopuszczenie dowodu z protokołu rozprawy głównej na okoliczność, że obrońca oskarżonych wykorzystał w procesie kwestionowaną ocenę częściową,

- treści wniosku Rzecznika Dyscyplinarnego dla (...) przy Wojewodzie (...) z dnia 22-07-2010 roku skierowanego do Komisji Dyscyplinarnej dla (...) o ukaranie powoda w postępowaniu dyscyplinarnym z którego wynika, że Rzecznik Dyscyplinarny wykorzystywał ocenę cząstkową powoda w postępowaniu dyscyplinarnym powoda i załączył ją jako dowód na uzasadnienie wniosku o ukaranie powoda,

- dowodu z przesłuchania (...) Kuratora Oświaty w Ł. w charakterze strony,

3. niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. - 328 § 2 k.p.c. poprzez :

- niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku w zakresie oddalającym żądanie powoda uchylenia oceny cząstkowej z dnia 31 maja 2010 roku,

- niewyjaśnienie motywów oddalenia wniosków dowodowych powoda zawartych w punkcie 3 i 5 pisma powoda z dnia 22-05-2013 roku,

- braku dokonania oceny dowodu w postaci protokołu rozprawy głównej w sprawie sygn. akt VII K 1088/10 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim - VII Wydziału Karnego,

4. naruszenia prawa materialnego - art. 189 k.p.c. w zw. z art. 6a ust. 6 i 9 ustawy z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela oraz § 8 ust. 5 w zw. z § 3 ust. 3 oraz § 5 ust. 1, 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2-11-2000 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w sprawie polegające na uznaniu, że powód nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia, iż cząstkowa ocena pracy R. H. dyrektora Zespołu Szkół (...) w B." dokonana przez (...) Kuratora Oświaty w dniu 31 maja 2010 roku jest niezgodna z art. 6a ust. 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela oraz § 8 ust. 5 w zw. z § 3 ust. 3 oraz § 5 ust. 1, 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2-11-2000 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego,

5. naruszenia prawa materialnego -art. 6a ust. 6 i 9 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela oraz § 8 ust. 5 w zw. z § 3 ust. 3 oraz § 5 ust. 1, 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2-11-2000 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w sprawie polegające na braku uchylenia cząstkowej oceny pracy powoda z dnia 31 maja 2010 roku.

W oparciu o wskazane powyżej podstawy apelacyjne skarżący wniósł o :

1. rozpoznanie apelacji po wyznaczeniu rozprawy,

2. uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie tej sprawy Sądowi Rejonowemu w Belchatowie do jej ponownego rozpoznania,

3. w przypadku uznania, że w sprawie nie zachodzą podstawy lub potrzeba uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do jej ponownego rozpoznania - zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1 sentencji poprzez orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu za pierwszą instancję,

4. w sytuacjach z punktu 2 i 3 - zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Pozwany Powiat (...), który reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika radcę prawnego **w odpowiedzi na apelację** wniósł:

1. o oddalenie apelacji powoda;

2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest uzasadniona i skutkowałą uchyleniem wyroku oraz zniesieniem postępowania przed Sądem Rejonowym, choć z innych przyczyn niż to wskazuje skarżący.

Należało stwierdzić, iż postępowanie przed sądem pierwszej instancji dotknięte jest nieważnością (art. 379 pkt 6 k.p.c.), gdyż Sąd Rejonowy orzekł w sprawie, w której sąd okręgowy jest właściwy bez względu na wartość przedmiotu sporu.

Zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji w granicach zaskarżenia bierze pod uwagę z urzędu nieważność postępowania.

Nieważność postępowania na powyższej podstawie istnieje i jest brana z urzędu pod uwagę, także w sytuacji, gdy naruszenie przepisów postępowania prowadzące do nieważności dotyczy interesów strony przeciwnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2006 roku, sygn. akt I PK 124/06, OSNP 2008/2-4/27).

Właściwość sądu - rzeczowa, miejscowa, a niekiedy także tzw. właściwość wewnętrzna - jest zagadnieniem konstytucyjnym, gdyż art. 45 Konstytucji, zapewniający i kształtujący prawo do sądu, określa je jako prawo do sądu "właściwego". Sama Konstytucja właściwości sądu nie ustala; unormowania w tym zakresie zostały pozostawione ustawom, należy zatem uznać, że sądem właściwym w rozumieniu art. 45 Konstytucji jest sąd, któremu mocą ustawy powierzono kompetencje dotyczące rozpoznania konkretnych spraw. Umocowanie ustawowe ma także, choć doraźnie zależy od woli stron lub od decyzji sądu, tzw. właściwość umowna, delegowana oraz właściwość ad hoc (por. art. 44-46, art. 200 § 2 in fine, art. 398¹⁵ zdanie drugie, art. 508 § 2 i art. 526 § 2 k.p.c.).

Właściwość sądów wiąże się z inną istotną kwestią ustrojową, tj. ze statusem sędziów oraz zakresem władzy sądowniczej. Powołanie sędziego do pełnienia urzędu oraz wskazanie zajmowanego stanowiska i wyznaczenie miejsca służbowego (siedziby) jest równoznaczne z przyznaniem mu władzy sądowniczej na określonym obszarze jurysdykcyjnym, w określonym ustawą zakresie spraw (art. 55 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych, Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.). Konstytucyjne pojęcie "sądu właściwego" wiąże się zatem także z pojęciem "sędziego właściwego" (naturalnego); sędzia orzekający z naruszeniem przyznanej mu władzy sądowniczej - przedmiotowym lub terytorialnym - staje się sędzią (sądem) niewłaściwym.

Z tych względów właściwość sądowa jest istotnym elementem oceny poprawności przebiegu procesu i jego rzetelności, w związku z czym procedury sądowe przykładają do niej dużą wagę, niejednokrotnie surowo sankcjonując naruszenie przepisów, które ją normują. Taką sankcją określa art. 379 pkt 6 k.p.c., przewidujący nieważność postępowania w sprawie, w której orzekł sąd rejonowy, mimo że właściwy był - bez względu na wartość przedmiotu sporu - sąd okręgowy. Sankcja nieważności wiąże się tutaj z tym, że naruszenie właściwości rzeczowej sądu okręgowego godzi w racje ustanowienia właściwości sądu wyższego rzędu, jako sądu pierwszej instancji, ze względu na szczególną ochronę praw prywatnych, tj. praw niemajątkowych i rodzinnych, w tym dóbr osobistych (art. 17 pkt 1-3 i 41-44, art. 544 § 1, art. 691¹ i 567¹ k.p.c.). W innych wypadkach właściwość sądu okręgowego w pierwszej instancji bywa przejawem ochrony interesów indywidualnych połączonych ze ochroną interesów wymiaru sprawiedliwości, a więc interesu publicznego (np. art. 1148¹ i 1151¹ k.p.c., art. 339 k.m., lub art. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2009 r. o dochodzeniu roszczeń w postępowaniu grupowym, Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 44).

Należy w tym miejscu podkreślić, iż nieważność postępowania jest następstwem kwalifikowanego rodzaju uchybienia procesowego; nie zależy od przyczyn jego popełnienia oraz wywołanych skutków, a w szczególności od wpływu na wynik sprawy oraz na interesy stron. Przyjmuje się przy tym, że przepisy normujące nieważność postępowania powinny być wykładane i stosowane w sposób ścisły.

W sytuacji zatem gdy sąd rejonowy rozpozna sprawę, w której właściwy jest - bez względu na wartość przedmiotu sporu - sąd okręgowy, to rozpoznanie sprawy przez sąd rejonowy niweczy cele wiązane przez ustawodawcę z ustanowieniem *ratione materiae* właściwości sądu wyższego rzędu oraz - zgodnie z art. 379 pkt 6 k.p.c. - prowadzi do nieważności postępowania. Jeżeli więc usunięcie skutków tego błędu jest możliwe przy rozpoznawaniu apelacji (art. 386 § 2 k.p.c.), to *pro bono processus* należy to uczynić.

W danej sprawie przedmiotem postępowania było roszczenie o ustalenie wyrokiem, że cząstkowa ocena pracy R. H. dyrektora Zespołu Szkół (...) w B. dokonana przez (...) Kuratora Oświaty w dniu 31 maja 2010 roku jest niezgodna z art. 6a ust 6 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela oraz § 8 ust 5 w zw. z § 3 ust 3 oraz § 5 ust. 1 i 2 i 3 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2000 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego. Nadto powód wniósł o uchylenie oceny cząstkowej.

Bezsporne było przy tym w sprawie, iż ocena ta nie była podstawą odwołania dyrektora ze stanowiska. Postępowanie w przedmiocie roszczeń powoda o dopuszczenie do pracy, dodatek funkcyjny i odszkodowanie było przedmiotem innego postępowania (w sprawie IV P 273/10). Z utrwalonego przy tym orzecznictwa Sądu Najwyższego, a powołanego również w uzasadnieniu Sądu Rejonowego, jednoznacznie wynika, iż prawidłowość i rzetelność negatywnej oceny pracy dyrektora podlega kontroli Sądu pracy rozpoznającego powództwo o przywrócenie do pracy. Sędem pracy w tym przypadku zgodnie z art. 461 § 1¹ k.p.c. jest sąd rejonowy. W przypadku odwołania dyrektorowi służy również droga kwestionowania uchwały o jego odwołaniu w drodze administracyjnej. Dyrektorowi przysługują zatem w tym przypadku dwie, niezależne od siebie drogi kwestionowania odwołania go z funkcji dyrektora na skutek negatywnej oceny jego pracy.

Jednocześnie nie budzi wątpliwości, iż zarówno Karta Nauczyciela – art. 6 a KN oraz przepisy Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 listopada 2000 roku w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego nie przewidują żadnego trybu odwoławczego do sądu administracyjnego czy powszechnego od dokonanej oceny pracy dyrektora. Zgodnie bowiem z treścią § 9 ust. 1 Rozporządzenia MEN dyrektorowi przysługuje wyłącznie prawo do złożenia wniosku o ponowne ustalenie oceny jego pracy.

Należy uznać, iż wskazana regulacja jest pełna, a przewidziana w niej procedura odwoławcza nie zawiera luki prawnej i jest adekwatna, tak do innych pragmatyk, jak i do powszechnych uregulowań prawa pracy, które również nie przewidują odwołania do sądu od końcowej opinii pracowniczej, ani tym bardziej opinii/oceny cząstkowej pracy dyrektora. Nawiązując do instytucji prawnej opinii pracowniczej, sąd okręgowy miał na uwadze, że swoim charakterem prawnym zbliżona jest do oceny pracy dyrektora/nauczyciela; dlatego też należało zauważyć, że art. 98 i 99 k.p. przewidywał wydanie pracownikowi opinii i gwarantował możliwość złożenia odwołania do sądu w formie pozwu o odszkodowanie w związku z wydaniem niewłaściwej opinii. Prawo to jednak zostało pracownikom uchylone po zmianie kodeksu pracy z dniem 2 czerwca 1996 roku. Ustawodawca zatem nie uznał doniosłości prawnej prawa podmiotowego do odszkodowania za wydanie niesłusznej opinii i nie widział potrzeby dalszej jego ochrony. Zdaniem sądu okręgowego był to zabieg zamierzony i celowy, a to wobec charakteru prawnego tej instytucji prawnej. Opinia bowiem, tak samo ocena pracownika, z definicji jest to wyrażenie poglądu, czy dana osoba lub rzecz jest dobra czy zła, na podstawie przyjętych kryteriów; jest to zatem z istoty akt uznaniowy, a jako taki opiera się na osądach wartościujących i trudno weryfikowalnych. Poza tym praktyka orzecznicza wskazywała, że pracownicy drobiazgowo kwestionowali fragmenty zapisów opinii, łącznie z konstrukcją wypowiedzi, czy doborem słownictwa. Trafnie zatem ustawodawca procedurę wydawania oceny/opinii pozostawił w wyłącznej gestii pracodawcy jako akty w przeważającej mierze uznaniowe i nie ukonstytuował podstaw prawnych dla dochodzenia roszczeń związanych z treścią opinii/oceny. Sąd okręgowy rozważając tę sprawę, miał przy tym na uwadze, że za argumentem braku przypadkowości uregulowania nie przewidującego odwołania od oceny pracy dyrektora, przemawia fakt, że w dotychczasowej pragmatyce nauczycieli i dyrektorów szkół nie przewidziano ochrony sądowej dla tych pracowników po uzyskaniu oceny o treści niezgodnej z oczekiwaniami, i tę regulację ustawodawca utrzymał w aktualnym stanie prawnym, nadal nie widząc konieczności

ochrony pracownika w tej kwestii. Poza tym tego rodzaju ochrony nie przewidziano też w pragmatyce urzędników państwowych - ustawa z 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. 2013.269.j.t.) w art. 20 - i to również mimo szeregu nowelizacji pragmatyki czy w pragmatyce pracowników samorządowych. Tego rodzaju ochrony nie przewiduje także pragmatyka nauczycieli akademickich - ustawa z 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. 2012, Nr. 572) w art. 132, jakkolwiek orzecznictwo idzie w kierunku udzielenia tej ochrony (patrz: Walerian Sanetra. Komentarz do art. 132 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, Lex). Jediną pragmatyką urzędniczą, która udziela w tym zakresie ochrony prawnej jest ustawa z 21 listopada 2008 roku o służbie cywilnej (Dz. U. Nr.227, poz.1505) w art. 83, gdzie w ust. 5 ustawodawca wprost zagwarantował, że razie nierozpatrzenia sprzeciwu w terminie albo nieuwzględnienia sprzeciwu od oceny okresowej, członek korpusu służby cywilnej może (...) odwołać się do sądu pracy. Sąd okręgowy ocenia tę regulację nie jako regulę ochrony prawnej lecz wyjątek, zastosowany przez ustawodawcę do wąskiej grupy pracowników uprzywilejowanych ze względu na rangę służby, której celem jest zapewnienie zawodowego, rzetelnego, bezstronnego i politycznie neutralnego wykonywania zadań państwa.

Tylko też w przypadku procedury sprzeciwu od oceny okresowej, gdy członek korpusu służby cywilnej może (...) odwołać się do sądu pracy, ustawodawca określił sąd właściwy do rozpoznania sprawy - sąd pracy. Słuszne są zatem rozważania Sądu Najwyższego w wyroku z dnia 30 października 2013 roku w sprawie II PK 32/13 (OSNP 2014/9/128), w którym Sąd Najwyższy wskazał jako właściwy do rozpoznania takiego sprzeciwu - Sąd Rejonowy. Sąd Najwyższy odniósł się w uzasadnieniu tego wyroku do regulacji ustawowej, która przewiduje zarówno tryb odwołania – tj. sprzeciw, procedurę wniesienia sprzeciwu, jak i wprost wskazuje drogę sądową i sąd właściwy do rozpoznania tego sprzeciwu.

Ta wyjątkowa regulacja nie może być więc wykorzystywana w drodze analogii do pracowników zatrudnianych w oparciu o inne pragmatyki zważywszy, że gdyby ustawodawca miał taką intencję, w ramach zmian pragmatyk wprowadził by tę regulację, a skoro tego nie uczynił, to wyraźnie wskazał, że szczególnej ochronie podlega tylko ta jedna grupa urzędników, właśnie z uwagi na realizowane przez nich cele rangi państwowej i charakter służby gdzie ocena przynosi wymierne korzyści pracownicze. Przedstawiona przez sąd okręgowy ocena jest zgodna z poglądami doktryny: M. R. w komentarzu do art. 27 ustawy o pracownikach samorządowych, Lex stan prawny 2013.09.01 stwierdziła: Ustawodawca nie rozstrzyga w sposób jednoznaczny kwestii możliwości odwołania się od oceny do sądu pracy. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 lutego 2009 r. uznał, że urzędnik może odwołać się od decyzji pracodawcy do sądu pracy dopiero po otrzymaniu drugiej negatywnej oceny i zwolnieniu go z pracy. Wcześniej podobny pogląd wyraził J. Stelina, według którego droga sądowa jest dopuszczalna tylko wówczas, gdy pracownik kwestionuje wypowiedzenie umowy o pracę będące skutkiem ponownej negatywnej oceny, o czym wyżej była mowa.

W analizowanej sprawie, jak wskazano ustawodawca w pragmatyce nauczycieli nie zdefiniował zatem prawa podmiotowego pracownika związanego z wystawieniem oceny jego pracy i nie stworzył szczególnych instrumentów prawnych służących realizacji roszczeń związanych z wystawieniem takiej oceny, w tym również oceny cząstkowej.

Zupełnie natomiast odmienna prawnie sytuacja powstaje, gdy pracodawca oceniając pracownika (w tym przypadku dyrektora szkoły) w ocenie tej narusza dobre obyczaje, normy społeczne, podstawowe zasady prawa pracy, procedury oceniania. Dla takich sytuacji jest przewidziany szeroki katalog praw podmiotowych wraz z ich prawnosądową ochroną - zakaz dyskryminacji w zatrudnieniu, mobbingu, naruszania godności osobistej i dóbr osobistych i roszczenia z tym związane.

Sąd okręgowy zatem podziela stanowisko jakie zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z 4 lutego 2009 roku, sygn. akt II PK 226/2008, że droga sądowa jest dopuszczalna w sprawie, w której mianowany pracownik kwestionuje okresową ocenę dokonaną na podstawie art. 17 ustawy z 22.03.1990 r. o pracownikach samorządowych i nie ma podstaw do odrzucenia pozwu w oparciu o art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Należy jednak zauważyć, że w uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy podkreślił, że dopuszczalność w sprawie drogi sądowej nie przesądza o zasadności powództwa, bo osobnym zagadnieniem, nie należącym do problematyki dopuszczalności drogi sądowej jest zasadność roszczenia, którą można ocenić dopiero po przeprowadzeniu postępowania cywilnego, (co oczywiście nie jest tożsame z postępowaniem dowodowym). Sąd Najwyższy wprost argumentował, że jeżeli z okoliczności faktycznych

przytoczonych przez powoda nie wynika zgłoszone przezeń roszczenie albo roszczenie nie znajduje oparcia w przepisach prawa materialnego, wówczas powództwo podlega oddaleniu, jako pozbawione podstaw faktycznych i nieuzasadnione, bądź jako pozbawione podstawy prawnej. Przytoczona argumentacja Sądu Najwyższego jest jasna i jako taka akceptowana przez sąd okręgowy orzekający w sprawie. Odnosząc się do argumentacji Sądu Najwyższego w sprawie II PK 274/10, sąd okręgowy stoi na stanowisku, że strona ma prawo do sądu, ale to prawo ma na celu ochronę przyznanych jej przez ustawodawcę praw podmiotowych i nie oznacza, że przed sądem może prowadzić dowolne postępowanie w zakresie wyimaginowanym przez powoda, jako inicjującego postępowanie. Nadrzędną kompetencją sądu jest rozstrzygnięcie sporu, ale spór musi być osadzony w granicach wyznaczonych przepisem prawa, który to przepis statuuje prawo podmiotowe strony. To sąd oczywiście dokonuje wyboru właściwych przepisów prawa materialnego, ustala w drodze wykładni ich treść, stosuje do ustalonych faktów i określa skutki prawne. W ocenie sądu okręgowego, jeżeli strona przytaczając fakty zgłosiła roszczenie, lecz nie wskazała jego podstawy prawnej, to sąd ma obowiązek rozważyć, czy fakty podane przez powoda nie wyczerpują przesłanek znanego sądowi, lecz nieznanego stronie prawa materialnego; sąd nie ma jednak obowiązku prowadzenia w każdym przypadku postępowania dowodowego zgodnie z wnioskami powoda tylko po to, by stwierdzić, że roszczenie nie ma uzasadnienia w prawie materialnym. Sąd przystępując do rozstrzygnięcia sporu od razu zakłada, jaka norma prawa będzie miała zastosowanie w sprawie i to założenie determinuje zakres postępowania dowodowego. Przyjęcie takiego przepisu prawa pozwala bowiem stronom oraz sądowi ustalić fakty prawotwórcze, które mają dla merytorycznego rozstrzygnięcia istotne znaczenie. Ostatecznie przecież ustalenia sądu mają służyć subsumpcji, a zatem dopasowaniu stanu faktycznego do przepisu prawa stanowiącego podstawę prawną roszczenia. Jeśli roszczenie nie znajduje oparcia w przepisie prawa to prowadzenie postępowania dowodowego jest niecelowe, bo oczywiście nie można ustalić kierunku, w którym to postępowanie ma zmierzać. Należy przy tym zauważyć, że zasadność materialno prawna roszczenia nie ma nic wspólnego z prawem dostępu do sądu, który to dostęp nie gwarantuje przecież powodowi wygrania sporu.

Skoro zatem w sprawie oceny pracy dyrektora ustawodawca, odmiennie niż w przypadku członka korpusu służby cywilnej, nie przewiduje żadnej drogi odwoławczej od tej oceny, zastosowanie mają przepisy ogólne prawa cywilnego. W takiej zaś sytuacji nie może budzić wątpliwości, iż przedmiotem postępowania o uchylenie oceny pracownika samorządowego, pracownika naukowego akademickiego, nauczyciela, dyrektora szkoły czy innego pracownika jest spór o prawa o charakterze niemajątkowym, która podlega rozpoznaniu w I instancji przez Sąd Okręgowy. (tak por. wyroki SA w Szczecinie z dnia 19 grudnia 2012 roku, IIIAPa 7/12, Legalis; w Białymstoku z dnia 7 listopada 2013 roku, IIIAPa 14/13, Legalis; w Poznaniu z dnia 14 sierpnia 2014 roku, IIIAPa 7/14, Legalis; w Szczecinie z dnia 25 marca 2014 roku, IIIAPa 11/13, Legalis; wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2011 roku, IIPK 274/10, Legalis).

Zgodnie z treścią art. 17 pkt 1 k.p.c. do właściwości rzeczowej sądów okręgowych należą sprawy o charakterze niemajątkowym i łącznie z nimi dochodzone roszczenia majątkowe (...).

Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 28 października 2004 roku, w sprawie III CZP 59/04 (LEX), generalnym założeniem art. 17 k.p.c. jest przekazanie spraw niemajątkowych do właściwości rzeczowej sądu okręgowego.

Przepis art. 262 § 1 pkt 1 k.p. wymienia w sądownictwie powszechnym tylko dwa szczeble, na których funkcjonują wyodrębnione jednostki organizacyjne właściwe w sprawach z zakresu prawa pracy, tzn. sądy rejonowe i sądy okręgowe.

Podkreślenia wymaga, iż przy ustalaniu właściwości rzeczowej, określającej, którego szczebla sąd ma w pierwszej instancji kompetencję do rozpoznania spraw danego rodzaju, to w sprawach z zakresu prawa pracy obowiązuje ogólna reguła procesu cywilnego, że sądem pierwszej instancji jest sąd rejonowy - sąd pracy, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej (art. 16 k.p.c.). Do właściwości sądów okręgowych - sądów pracy albo sądów pracy i ubezpieczeń społecznych jako sądów pierwszej instancji należą zatem sprawy przekazane im w art. 17 k.p.c., a w szczególności sprawy o prawa niemajątkowe (pkt 1) oraz o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa ustaloną w nim wysokość, wynoszącą obecnie 75.000 złotych (pkt 4).

Niewątpliwie sprawa powoda dotycząca kwestii uchylenia oceny pracy dyrektora, (oceny częściowej) oraz prawidłowego zastosowania przy dokonywaniu tej oceny procedury poprzez roszczenie o ustalenie, że procedury te zostały naruszone jest sprawą o prawa niemajątkowe. Tym samym zgodnie z powyższymi regulami procesu (art. 17 pkt 1 k.p.c.) właściwym do jej rozpoznania jest Sąd Okręgowy. Jednocześnie zgodnie z art. 461 § 1¹ k.p.c. ustawodawca wskazał, iż do właściwości sądów rejonowych, bez względu na wartość przedmiotu sporu, należą sprawy z zakresu prawa pracy o ustalenie istnienia stosunku pracy, o uznanie bezskuteczności wypowiedzenia stosunku pracy, o przywrócenie do pracy i przywrócenie poprzednich warunków pracy lub płacy oraz łącznie z nimi dochodzone roszczenia i o odszkodowanie w przypadku nieuzasadnionego lub naruszającego przepisy wypowiedzenia oraz rozwiązania stosunku pracy, a także sprawy dotyczące kar porządkowych i świadectwa pracy oraz roszczenia z tym związane.

Regulacja zatem w zakresie roszczeń o prawa niemajątkowe należące do właściwości sądów pracy bez względu na wartość przedmiotu sporu zostały wskazane w sposób enumeratywny w ww. przepisie.

Skoro zatem w sprawie nie mają zastosowania żadne przepisy szczególne zgodnie z ogólną regulacją przewidzianą w art. 17 pkt 1 k.p.c. Sądem właściwym rzeczowo i miejscowo do jej rozpoznania był Sąd Okręgowy V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P.

Biorąc powyższe pod uwagę należało na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. uchylić wyrok Sądu Rejonowego, znieść nieważne postępowanie oraz sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. jako Sądowi właściwemu rzeczowo i miejscowo do jej rozpoznania.

Z tych przyczyn zbędne jest powoływanie motywów uzasadnienia Sądu pierwszej i instancji i rozpoznanie merytorycznych zarzutów apelacji.